

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.538/2011/4.szám

A Kúria a Felügyelőség felperesnek a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Földhivatala /4024 Debrecen, Kossuth u. 12-14./ alperes ellen igazgatási szolgáltatási díj tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. május 27. napján kelt 7.K.30.443/2010/13. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 7.K.30.443/2010/13. számú ítéletét, valamint az alperes 2010. június 21. napján kelt 30219/2010. számú határozatát - az elsőfokú hatóság 2010. április 22. napján kelt 32371-3/2010. számú határozatára kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú közigazgatási hatóságot új eljárásra kötelezi.

Kötelezi a Kúria az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 /ötvenezer/ forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2009. november 18. napján kérelmet nyújtott be az elsőfokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladatokat ellátó felpereshez, amelyben a működési területét érintő Berettyó folyó nagyvízi medrében elhelyezkedő ingatlanokra a nagyvízi meder - mint jogi jelleg - megállapítását, és annak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését kérte.

A felperes az 1481/01/2010. számú határozatával Szentpéterszeg település közigazgatási területén helyrajzi számmal pontosan megjelölt ingatlan vonatkozásában megállapította, hogy a Berettyó folyó nagyvízi medrében helyezkedik el.

A határozat 2010. február 2. napján jogerőre emelkedett.

A határozat indokolásában a felperes megállapította, hogy a vízgazdálkodásról szóló, többször módosított 1995. évi LVII. törvény /a továbbiakban: Vgt./ 27. §-ában foglaltak szerint a nagyvízi mederben való elhelyezkedés tényét - mint jogi jelleget - az ingatlan-nyilvántartásba a vízügyi hatóság jogerős határozata alapján az ingatlan-nyilvántartásról szóló, többször módosított 1997. évi CXLI. törvény /a továbbiakban: Inytv./ 26. § /8/ bekezdése szerint fel kell jegyezni.

A bejegyzést az Inytv. végrehajtására kiadott 109/1999. /XII. 29./ FVM rendelet /a továbbiakban: Inytv. vhr./ 39/A. §-a teszi lehetővé. Erre való tekintettel a határozat jogerőre emelkedését követően kezdeményezi a felügyelőség a határozat rendelkező részében felsorolt ingatlanokra nézve a nagyvízi meder jogi jelleg bejegyzését az ingatlan-nyilvántartásba.

A felperes 2010. március 4-én terjesztett elő kérelmet a Berettyóújfalui Körzeti Földhivatalnál.

Az elsőfokú körzeti földhivatal hiánypótlási felhívást bocsátott ki, amelyben 6.600 Ft összegű ingatlanonkénti díj megfizetésére kérte a felperest.

A felperes az igazgatási szolgáltatási díjat nem fizette meg, ennek ellenére a Berettyóújfalui Körzeti Földhivatal a 2010. április 22. napján kelt 32371-3/2010. számú határozatával a felperes kérelmének megfelelően az ott leírt ingatlanokra a nagyvízi mederben való elhelyezkedés jogi jelleget feljegyezte.

Ugyanakkor a határozat rendelkező részében megkereste az APEH Észak-alföldi Regionális Igazgatóságát, hogy a felperes terhére megállapított 6.600 Ft ingatlan-nyilvántartási eljárási igazgatási szolgáltatási díjat, illetőleg a 2010. április 20-tól számított késedelmi pótlékát adók módjára hajtsa be.

Az elsőfokú határozat ellen a felperes fellebbezett, amelynek elbírálása során az alperes a 2010. június 21. napján kelt 30219/2010. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperesi határozatok felülvizsgálatát, és annak megállapítását kérte, hogy igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére nem köteles.

Arra hivatkozott, hogy a nagyvízi mederben való elhelyezkedésre vonatkozó 1995. évi LVII. törvény /a továbbiakban: T./ szabályai szerint egyaránt kötelezettsége a felperesnek és az ingatlan-nyilvántartási hatóságnak a bejegyzés; jogosulttá a Magyar Állam válik, ezért az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény /a továbbiakban: Itv./ módosításáról, valamint a hiteles tulajdoni lap másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény /a továbbiakban: Díjtörvény/ 32/B. §-a alapján a Magyar

Állam személyes díjmentessége fennáll.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte, és elutasította azt.

Ítéletének indokolásában a Díjtörvény 32/A. § /1/ bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy ezen jogszabályhelyből következően a díjfizetési kötelezettség alóli mentesülés csak ezen jogszabály kifejezett rendelkezése alapján lehetséges.

A Díjtörvény 32/B. § /1/ bekezdése állapítja meg az ingatlan-nyilvántartás eljárás díj alóli teljes személyes díjmentességet.

A 32/C. § /1/ bekezdése sorolja fel a tárgyánál fogva díjmentes eljárásokat. A megyei bíróság megállapította, hogy a felperes a 2010. január 1-től hatályos Díjtv. szerint sem személyes díjmentességben nem részesülhet, sem pedig az általa kezdeményezett eljárás nem minősül díjmentes eljárásnak.

A Díjtörvény 32/E. § /1/ bekezdése értelmében a díjat annak kell megfizetnie, aki az ingatlan-nyilvántartási eljárás lefolytatását kéri, illetve amely szerv az erre irányuló megkeresést előterjeszti.

Megállapítható, hogy a Vgt. 27. §-a alapján a megkeresést a felperes intézte az ingatlanügyi hatósághoz.

Figyelemmel arra, hogy jogi jelleg bejegyzéséről van szó, a bejegyzéssel jogosulttá senki nem vált, így a felperes e körben tett okfejtése - amely szerint valójában a Magyar Állam lenne a jogosult - nem helytálló.

A megyei bíróság összességében megállapította, hogy a felperes díjmentességére vonatkozó igényének semmilyen jogszabályi alapja nincs, a személyes díjmentességet a Díjtörvény 2010. január 1-jei, a 2009. évi CXII. törvény 18. § /1/ bekezdés b/ pontjával történő módosításával a felperes elveszítette; jogszabályi felhatalmazás híján a megyei bíróság sem állapíthatja meg.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében foglaltakat fenntartotta.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az Inyvtv. 27. § /1/ és /5/ bekezdésében, továbbá a Díjtörvény 32/B. és 32/E. §-aiban foglalt rendelkezéseket.

Kifejtette, hogy az Inyvtv. 14. §-a és az Inyvtv. vhr. 2. §-a értelmében a „jogi jelleg” az Inyvtv. szerint az ingatlan-nyilvántartás szempontjából szükséges egyéb adat, melyet a végrehajtási rendelet is már az ingatlan adatai között nevesítve alátámaszt.

A Díjtörvény 32/E. §-a arról is rendelkezik, hogy ha a kérelmet előterjesztő és a bejegyzés által jogot szerző, illetve a jogosult nem azonos, a díjat annak kell megfizetnie, aki a bejegyzés által jogot szerez, illetve jogosulttá válik.

A Díjtörvény 32/B. §-a felsorolja az ingatlan-nyilvántartási

eljárás díja alól teljes személyes díjmentességben részesültek körét, míg a Díjtörvény 2010. január 1-jei hatályú módosulása során a közigazgatási szerveket már nem tartalmazza, de a Magyar Állam személyes díjmentességét továbbra is deklarálja.

A 32/C. § a tárgyánál fogva díjmentes eljárásokat sorolja, amely körbe szintén nem tartozhat bele a nagyvízi meder jogi jelleg bejegyzésére irányuló eljárás.

Hangsúlyozta a felperes, hogy a felügyelőség - mint a Magyar Állam nevében eljáró hatóság - a nagyvízi meder jogi jelleg bejegyzése esetén a jogszabályokban nevesített állami alapfeladatainak ellátását végzi, amikor magának jogot nem szerevezve, úgymond az állam nevében és javára jár el, a Vgt. 16. § /1/ bekezdése és az 1. számú melléklet 12/A. pontjának, továbbá a 2. § k/ pontjának megfelelően.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Kúria mindenekelőtt abban a kérdésben foglalt állást, hogy az Inyvtv. 27. § /1/ bekezdésében foglaltak alapján a nagyvízi mederben való elhelyezkedés tényének feljegyzésére irányuló eljárás hivatalbóli eljárásnak tekinthető-e.

Az Inyvtv. felperes felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott 27. § /1/ bekezdése rendelkezései szerint:

„Az ingatlan adatainak, valamint az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosult nevének (cégnevének), illetve lakcímének (székhelyének vagy telephelyének) a megváltozását az ingatlanügyi hatóság az érdekelt bejelentése alapján vagy hivatalból (helyszíni ellenőrzés, adatátvétel hatósági nyilvántartásból, különösen a személyiadat- és lakcímnyilvántartásból vagy a cégnyilvántartásból történő adatátvétellel) vezeti át az ingatlan-nyilvántartásba.”

Ezzel összefüggésben jelentősége van az Inyvtv. 14. § rendelkezéseinek is, mely szerint az ingatlan-nyilvántartás az ingatlan következő adatait tartalmazza:

„a) a település nevét, az ingatlan fekvését (belterület, külterület megjelölése), a belterületen lévő ingatlannál az utca (tér, krt. stb.) nevét és a házszámot, a helyrajzi számát és területnagyságát,
b) művelési ágát és a művelés alól kivett terület elnevezését,
c) minőségi osztályát, kataszteri tiszta jövedelmét,
d) ingatlan-nyilvántartási szempontból szükséges egyéb adatát.”

Az Inyvtv. 17. § /1/ bekezdése szerint az ingatlan-nyilvántartásba csak az ingatlanhoz kapcsolódó, következő, jogilag jelentős tények jegyezhetők fel: „g/ az ingatlan jogi jellege.”

E rendelkezések egybevetéséből egyébként helyesen állapította meg az eljáró megyei bíróság is azt, hogy az Inyvtv. fogalom-rendszerében az ingatlanhoz kapcsolódó jogilag jelentős tények egyike az ingatlan jogi jellege; ezért az Inyvtv. 27. § /1/ bekezdése szerinti (az ingatlan adataira vonatkozó) hivatalbóli eljárásnak jelen esetben nem volt helye.

Ezzel kapcsolatban megjegyzi a Kúria, hogy az Inyvtv. végrehajtásáról rendelkező Vhr. földhivatali eljárások idején hatályos szövege valóban úgy szólt, hogy a tulajdoni lap I. része az ingatlan jogi jellegét az ingatlan adatait közt tartalmazza (2. § h/ pont).

E rendelkezés értelmezésében azonban a törvényi szabályoknak elsődlegessége van, melyek a jogi jelleget a feljegyzendő tények és nem az ingatlan adatai között tüntetik fel.

Természetesen a feltüntetett jogi jelleg is a tág értelemben vett adat fogalmába beletartozik, mint ahogy az ingatlan jogi jellege között szereplő kisajátítási és telekalakítási eljárás megindítása, továbbá más feljegyezhető tények is a legtágabb értelemben adatnak tekinthetők.

Az Inyvtv. fogalom-rendszerében azonban jelentősége van annak, hogy maga a törvény mit tart az ingatlan adatának, és mit tekint feljegyezhető, jogilag jelentős ténynek.

Ezt az értelmezést tükrözi az is, hogy az időközben módosított Vhr. 2. §-a a tulajdoni lap I. részében az immár „adatok”-ról és nem „adatai”-ról tesz említést.

Az Inyvtv. és az Inyvtv. vhr. rendelkezéseinek helyes értelmezése mellett azonban az eljáró megyei bíróság tévedett, amikor azt állapította meg, hogy a perbeli eljárásokban a felperest díjfizetési kötelezettség terheli.

A Díjtörvény irányadó rendelkezései értelmében az ingatlan-nyilvántartási eljárás díját annak kell megfizetnie, aki az ingatlan-nyilvántartási eljárás lefolytatását kéri, illetve amely szerv az erre irányuló megkeresést előterjeszti. Ugyanakkor, ha a kérelmet, vagy a megkeresést előterjesztő és a bejegyzés, feljegyzés, vagy törlés által jogot szerző, illetve a jogosult nem azonos, a díjfizetésre nézve a törvény eltérő rendelkezéseket tartalmaz.

Jelen esetben az alapul fekvő közigazgatási iratból és az elsőfokú földhivatali eljárást kezdeményező felperesi határozatokból megállapítható, hogy kérelemre indult eljárásban születtek.

Valamennyi ingatlan tekintetében a Tiszántúli Környezetvédelmi és

Vízügyi Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) - mint kérelmező ügyfél - előterjesztett kérelme folytán hozta meg a felperes a nagyvízi mederben történő elhelyezkedés jogi tényét, és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeket rögzítő határozatait.

A Díjtörvény 32/E. § /1/ bekezdés b/ pontja értelmében, aki a tény feljegyzését a megkeresés alapjául szolgáló eljárásban indítványozza, az köteles az ingatlan-nyilvántartási eljárás díját megfizetni.

Minden esetben az igazgatóság kérelmére indult a megkeresés alapját szolgáló felperesi hatósági eljárás, ezért a felperesi hatósági eljárást követő ingatlan-nyilvántartási eljárás díját a megkeresés alapjául szolgáló eljárás indítványozója, kezdeményezője, vagyis az igazgatóság köteles megfizetni. A Díjtörvény 32/E. §-a részletes szabályokat tartalmaz arra a tényállásra nézve, ha a megkeresést előterjesztő, és a díj megfizetésére kötelezett nem azonosak.

Az igazgatóság egyébként - mint a meder kezelője - érdekelt a feljegyzés alapjául szolgáló tény ingatlan-nyilvántartásban történő feljegyeztetésében, hiszen ezzel összefüggenek a Vgt. 24. és 25. §-ában foglalt, időközben a Vgt. módosításával tovább bővült jogkörei, feladatkörei. Ezáltal a jelen perben érintett ingatlanügyi eljárásokban a feladatkörei által érintett jogosult (igazgatóság) és a megkereső szerv (felperes) nem voltak azonosak.

Helyesen állapította meg tehát azt az eljárt megyei bíróság, hogy jelen esetben nem hivatalbóli ingatlan-nyilvántartási eljárásról - ezen belül nem hatósági nyilvántartásból történő adatátvételről - volt szó, hanem olyan, megkeresés alapján induló, hatósági eljárásról, mely esetében díjfizetési kötelezettség áll fenn.

Egyetértett a Kúria azzal is, hogy a felperest - mint államigazgatási szervet - azon az alapon nem illeti meg személyes díjmentesség, hogy az állam által megállapított hatásköröket gyakorol, és feladatköröket lát el. A Díjtörvényben írt személyes díjmentesség a Magyar Államot illeti meg, amennyiben közvetlenül vesz részt valamely ingatlan-nyilvántartási eljárásban. Jelen esetben azonban a külön jogi személyként jogszabállyal létrehozott felügyelőség lépett fel az ingatlan-nyilvántartás eljárásában, és az ő eljárásában pedig a szintén külön jogi személyként működő igazgatóság szerepelt ügyfélként.

Tévedett azonban a megyei bíróság annak megítélésében, hogy a díj megfizetésére ki köteles.

A Díjtörvény ismertetett rendelkezései értelmében a díjat a felperesi hatósági eljárást kezdeményező igazgatóságnak kell megfizetnie.

Mivel e tekintetben nemcsak a jogerős ítélet, hanem az alperesi, továbbá az azt megelőzően hozott elsőfokú hatósági határozatok is a törvényben foglaltaktól eltérő álláspontot és jogértelmezést foglaltak el, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján a Kúria hatályon kívül helyezte, és helyette új, az alperesi határozatokat - az elsőfokú határozatokra is kiterjedően - hatályon kívül helyező ítéletet hozott.

Ezen ítélet meghozatalának alapjául többek közt a Pp. 339. § /3/ bekezdése szolgált, mely szerint a bíróság a közigazgatási határozatot akkor is hatályon kívül helyezi és az eljárt közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezi, ha más jogalapon álló határozat meghozatala indokolt.

Jelen esetben ugyanis az elsőfokú hatóságnak az eljárási díj megfizetésével kapcsolatban új, más jogalapon álló, vagyis az eredeti eljárást kezdeményező igazgatóság díjfizetési kötelezettségét megállapító határozatot kell hoznia.

Mindezek alapján a Kúria a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest kötelezte a felperes együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán a feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli, a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 14. §-ára is tekintettel.

Budapest, 2012. április 25.

**Dr. Tóth Kincső sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó bíró,
Dr. Kalas Tibor sk. bíró**

A kiadmány hitelével:

tisztviselő